

Kommunalekonomisk utjämning och utjämning av LSS-kostnader

Utjämningsåret 2014

OE0115

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde.....	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent.....	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	3
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	5
0.12	Uppläggning och genomförande	5
0.13	Internationell rapportering	6
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	6
1	Översikt	7
1.1	Observationsstorheter	7
1.2	Statistiska målstorheter	7
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	8
1.4	Dokumentation och metadata	9
2	Uppgiftsinsamling	10
2.1	Ram och ramförfarande	10
2.2	Urvalsförfarande	10
2.3	Mätinstrument.....	10
2.4	Insamlingsförfarande.....	10
2.5	Databeredning.....	12
3	Statistisk bearbetning och redovisning.....	13
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	13
3.2	Redovisningsförfaranden	13
4	Slutliga observationsregister	14
4.1	Produktionsversioner.....	14
4.2	Arkiveringsversioner.....	14
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången.....	14
	Bilagor.....	15

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Offentlig ekonomi

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Finanser för den kommunala sektorn

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Nej

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	701 89 ÖREBRO
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktpersoner:</i>	Nina Grönborg 019-17 68 41 Ingela Johansson 019-17 61 69
<i>E-post:</i>	offentlig.ekonomi@scb.se

0.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	701 89 ÖREBRO
<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Nina Grönborg 019-17 68 41 Ingela Johansson 019-17 61 69
<i>E-post:</i>	offentlig.ekonomi@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Någon egen egentlig uppgiftsinsamling görs inte. Underlag för beräkningarna inom ramen för utjämningsystemen hämtas från register och annan befintlig statistik vilka omfattas av uppgiftsskyldighet.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Det finns inga gallringsföreskrifter för den kommunalekonomiska utjämnigen och LSS-utjämnigen.

0.9 EU-reglering

EU-reglering saknas.

0.10 Syfte och historik

Kommunalekonomisk utjämnning och dess närmaste föregångare

Statsbidrags- och utjämningsystem för den kommunala sektorn enligt nuvarande tappning infördes 1996. Även om systemen därefter genomgått större och mindre förändringar har syftet med utjämnigen dock alltid varit oförändrat, nämligen att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner respektive alla landsting.

Det statsbidrags- och utjämningsystem som infördes 1996 hade tre huvudbeståndsdelar, nämligen en inkomstutjämnning, en kostnadsutjämnning och ett generellt statsbidrag fördelade på ett delsystem för landsting och ett för kommuner.

Även i det system för kommunalekonomisk utjämnning som infördes år 2005 fanns det ett delsystem för kommuner och ett för landsting. Översynen som föregick införandet resulterade dock i en ny inkomstutjämnning, en reviderad kostnadsutjämnning samt nya inslag i form av strukturbidrag, införandebidrag och regleringspost. Införandebidragen betalades ut längst till och med utjämningsåret 2010. Införandebidragen återinfördes utjämningsår 2014 efter den översyn som föregicks av den parlamentariska kommittén kallad Utjämningskommittén.08. Införandebidragen trappas av stegvis med 250

kronor per invånare och år.

Den från 2005 nya inkomstutjämningen motsvarar inkomstutjämning och generellt statsbidrag i tidigare system. Det innebär i huvudsak att staten till större delen finansierar utjämningen. Kommuner och landsting garanteras genom ett inkomstutjämningsbidrag 115 procent av en uppräknad medelskattkraft. Kommuner och landsting som har en skattkraft över respektive nivå betalar en inkomstutjämningsavgift till staten. Den garanterade nivån för landstingen höjdes inför utjämningsåret 2012 från 110 procent till 115 procent.

Från och med utjämningsår 2014 har ändringar gjorts i inkomstutjämningen, vilket medfört att avgiften sänks för de kommuner och landsting som betalar inkomstutjämningsavgift. Inkomstutjämningsavgiften sänks för den del av skatteutjämningsunderlaget som ligger mellan 115-125 procent av riksmedelvärdet.

Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadskillnader. Kostnadsutjämningen för kommuner består från år 2008 av tio delmodeller, t.ex. för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, förskoleklass och grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg. I kostnadsutjämningen för landsting görs beräkningar i första hand avseende hälso- och sjukvård. Från och med utjämningsår 2014 justerades och uppdaterades de flesta delmodeller inom kostnadsutjämningen, men syftet är liksom tidigare att utjämna för strukturella behovs- och kostnadskillnader.

Nettot av inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag och införandebidrag jämförs med statens anslag avseende kommunalekonomisk utjämning för kommuner respektive landsting. Om nettot överstiger anslaget för kommunerna eller anslaget för landstingen ska en regleringsavgift erläggas av kommunerna/landstingen. Om nettot för en delsektor uppgår till ett belopp som är mindre än anslaget för delsektorn utgår i stället ett regleringsbidrag från staten.

Utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner

Riksdagen beslutade i november 2003 om införande av ett nationellt system för utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner. Det nya utjämningsystemet kom att gälla fr.o.m. utjämningsåret 2004.

Vid ingången av år 1994 trädde lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS) i kraft. Det från år 2004 införda utjämningsystemet är ett nationellt och samtidigt inomkommunalt system för utjämning av kostnader för verksamheter enligt dessa båda lagar. Systemet är skilt från det ordinarie kostnadsutjämningsystemet för kommuner.

Inför utjämningsåret 2009 gjordes det inom ramen för det befintliga utjämningsystemet vissa förändringar av teknisk natur. Syftet är som tidigare att ge alla kommuner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt LSS.

Riksdagsbeslutet om vissa ändringar inför 2009 baserades på regeringens proposition *Förändringar i kostnadsutjämnningen för LSS-verksamhet* (Prop. 2007/08:88). Regeringens förslag var i sin tur baserat på LSS-utjämningskommitténs betänkande, *Utjämnning av kommunernas LSS-kostnader – översyn och förslag* (SOU 2007:62).

0.11 Statistikanvändning

Utfallet av SCB:s beräkningar används som underlag för *Skatteverkets* beslut om de bidrag och avgifter som kommunsektorn ska få från respektive betala till systemen för kommunalekonomisk utjämning respektive utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner.

0.12 Uppläggning och genomförande

Beräkningar för ett visst utjämningsår görs minst två gånger under året före utjämningsåret, nämligen en gång i september ("preliminärt utfall") och en gång i december ("utfall"). Septemberberäkningen görs för att kommuner och landsting ska få ett underlag för sitt budgetarbete för det kommande året. Resultatet av decemberberäkningen utgör underlag för Skatteverkets preliminära beslut om bidrag och avgifter. Om en kommun eller ett landsting påtalar "brister och oriktiga uppgifter i underlaget för beslutet" kan beräkningarna utföras en tredje gång för samma utjämningsår ("reviderat utfall").

Regelverket för den kommunalekonomiska utjämnningen finns i en lag om kommunalekonomisk utjämning (SFS 2004:773). Mer detaljerade föreskrifter redovisas i en särskild förordning (SFS 2004:881).

Efter genomförd översyn finns regelverket för LSS-utjämnningen i en lag om utjämning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade (SFS 2008:342). Mer detaljerade föreskrifter redovisas i en särskild förordning (SFS 2008:776).

0.13 Internationell rapportering

Någon internationell rapportering förekommer inte.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Förändringar i utjämningsystemen görs efter beslut av riksdagen (genom lagändring) eller regeringen (genom förordningsändring).

Statskontoret har enligt sin instruktion i uppdrag att löpande följa upp systemet för kommunalekonomisk utjämning. Resultatet från Statskontorets uppföljning kan leda till att förslag läggs fram av regeringen som innebär förändring av kommunalekonomisk utjämning. I dagsläget finns dock inga kända förändringar.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

I beräkningarna för landsting är det landsting, och i förekommande fall regioner, som är observationsstorhet. I kommunberäkningarna avseende dels kommunalekonomisk utjämning, dels utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner är det kommun som är observationsstorhet. För närmare beskrivning av ingående variabler, se kapitel 4.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Kommunalekonomisk utjämning, landsting	Landsting och regioner enligt utjämningsårets regionala indelning	Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämning, landsting	Landsting och regioner enligt utjämningsårets regionala indelning	Kostnadsutjämningsbidrag/-avgift	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämning, landsting	Landsting och regioner enligt utjämningsårets regionala indelning	Strukturbidrag (i förekommande fall)	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämning, landsting	Landsting och regioner enligt utjämningsårets regionala indelning	Införandebidrag (i förekommande fall)	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämning, landsting	Landsting och regioner enligt utjämningsårets regionala indelning	Regleringsbidrag/-avgift	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämning, landsting	Landsting och regioner enligt utjämningsårets regionala indelning	Kommunalekonomisk utjämning, totalt	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämning, landsting	Landsting och regioner enligt utjämningsårets regionala indelning	Kommunalekonomisk utjämning, totalt	Kronor

	regionala indelning		
Kommunalekonomisk utjämnning, kommuner	Kommuner enligt utjämningsårets regionala indelning	Inkomstutjämningsbidrag/-avgift	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämnning, kommuner	Kommuner enligt utjämningsårets regionala indelning	Kostnadsutjämningsbidrag/-avgift	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämnning, kommuner	Kommuner enligt utjämningsårets regionala indelning	Strukturbidrag (i förekommande fall)	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämnning, kommuner	Kommuner enligt utjämningsårets regionala indelning	Införandebidrag (i förekommande fall)	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämnning, kommuner	Kommuner enligt utjämningsårets regionala indelning	Regleringsbidrag/-avgift	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämnning, kommuner	Kommuner enligt utjämningsårets regionala indelning	Kommunalekonomisk utjämnning, totalt	Kronor per invånare per den 1 november året före utjämningsåret
Kommunalekonomisk utjämnning, kommuner	Kommuner enligt utjämningsårets regionala indelning	Kommunalekonomisk utjämnning, totalt	Kronor
LSS-utjämnning, kommuner	Kommuner enligt utjämningsårets regionala indelning	LSS-utjämningsbidrag/-avgift	Kronor

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultat från genomförda beräkningar publiceras på SCB:s webbplats, www.scb.se/OE0115. Uppgifter finns även tillgängliga i Statistikdatabasen på SCB:s webbplats.

Tabellsamlingar med utfall och bilagor levereras till landsting och kommuner via e-post. Tabeller från ”utfall”, och i förekommande fall ”reviderat utfall”, når landstingen och kommunerna i form av bilaga till Skatteverkets beslut.

Kommunalekonomisk utjämning

Resultatet av beräkningarna presenteras i tabellsamlingarna

- *Kommunalekonomisk utjämning för kommuner, utjämningsåret 2013,*
- *Kommunalekonomisk utjämning för kommuner, Underlag till beräkning av kostnadsutjämningsåret 2013 och*
- *Kommunalekonomisk utjämning för landsting 2013.*

Utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner

Resultatet av och en stor del av underlaget för beräkningarna presenteras i tabellsamlingen *Utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner 2013*.

Beräkningsresultaten distribueras i elektronisk form, exempelvis till Skatteverket.

1.4 Dokumentation och metadata

Kapitel 4 innehåller detaljerade beskrivningar av huvuddelen av de variabler som förekommer i beräkningarna. Efter kapitlet följer ett antal bilagor med information om huvudsakligen inkomstutjämning och kostnadsutjämning. Informationen om kostnadsutjämningsåret utgörs av de räkneexempel som ingår som bilagor i respektive tabellsamling.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Målpopulationen är samtliga kommuner och landsting. Samtliga ingår också i rampopulationen, varför ingen under- eller övertäckning uppstår.

2.2 Urvalsförfarande

Är inte aktuellt.

2.3 Mätinstrument

Underlag för beräkningarna inom ramen för utjämningsystemen hämtas från register och annan befintlig statistik. Beräkningarna för utfallet inom utjämningsystemen utförs i Excel.

2.4 Insamlingsförfarande

Någon egen egentlig uppgiftsinsamling görs inte. Underlag för beräkningarna inom ramen för utjämningsystemen hämtas i stället från register och annan befintlig statistik. I det följande redovisas vilka huvudsakliga register som fungerar som underlag för beräkningar inom de olika utjämningsystemen.

Kommunalekonomisk utjämnning

Registret över totalbefolkningen (RTB)

De flesta variablerna i utjämningsberäkningarna hämtas från SCB:s befolkningsregister (RTB) där alla folkbokförda individer grupperas till kommuner respektive landsting. Huvudregeln i befolkningsregistret är att man är folkbokförd på den fastighet där man regelmässigt tillbringar sin dygnsvila.

Information om RTB finns tillgänglig på SCB:s webbplats, www.scb.se, Statistik efter ämne: *Befolkning*

Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Uppgifter från det registerbaserade sysselsättningsregistret (RAMS) används i kostnadsutjämnningen för både kommuner och landsting. Som framgår av namnet på registret framställs registret genom sambearbetningar av ett antal register varav RTB, kontrolluppgiftsregistret och inkomst- och taxeringsregistret (IoT) främst ligger till grund för de variabler som används i utjämningsystemet.

Information om RAMS finns tillgänglig på SCB:s webbplats, www.scb.se, Statistik efter ämne: *Arbetsmarknad*

Inkomst- och taxeringsregistret (IoT)

Uppgifter från inkomst- och taxeringsregistret (IoT) används i hälso- och sjukvårdsmodellen för landsting samt i individ- och familjeomsorgsmodellen i kostnadsutjämning för kommuner. IoT bygger på administrativa register och är totalräknad vilket ger den en mycket hög precision i sina beloppsberäkningar.

Information om IoT finns tillgänglig på SCB:s webbplats, www.scb.se, Statistik efter ämne: *Hushållens ekonomi*

Fastighetsregistret

Uppgifter från fastighetsregistret används i hälso- och sjukvårdsmodellen i kostnadsutjämningen för landsting. Uppgiften som används är vilken typ av fastighet som en person är folkbokförd på (exempelvis småhus eller hyreshus).

Information om fastighetsregistret finns tillgänglig på SCB:s webbplats, www.scb.se, Statistik efter ämne: *Boende, byggande och bebyggelse*

Fastighetstaxeringsregistret

Uppgifter från fastighetstaxeringsregistret används i individ- och familjeomsorgsmodellen i kostnadsutjämningen för kommuner. Uppgiften som används är antalet personer per kommun boende i flerfamiljshus byggda mellan åren 1965-1975.

Information om fastighetsregistret finns tillgänglig på SCB:s webbplats, www.scb.se, Statistik efter ämne: *Boende, byggande och bebyggelse*

Taxeringsutfallet

Uppgifter om respektive kommuns och landstings skatteunderlag hämtas från det taxeringsutfall som Skatteverket sammanställer året före utjämningsåret. I beräkningarna av inkomstutjämningen används två versioner av skatteunderlaget. Dels en prognos som Skatteverket publicerar i september året för utjämningsåret, dels en definitiv som publiceras i slutet av november året före utjämningsåret.

Information om taxeringsutfallet finns tillgänglig på Skatteverkets webbplats, www.skatteverket.se, Innehåll A-Ö: *Taxeringsutfallet*

Utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner*Statistiken över antalet LSS-insatser*

De uppgifter om antalet LSS-insatser som används i systemet för utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner hämtas från Socialstyrelsens årliga statistik. Statistiken som baseras på uppgifter på individnivå samlas på Socialstyrelsens uppdrag in från landets alla kommuner.

Ytterligare information finns tillgänglig på Socialstyrelsens webbplats,
<http://www.socialstyrelsen.se/Amnesord/funktionshinder/>

Räkenskapssammandrag för kommuner och landsting

Uppgifter om kommunernas kostnader för LSS och LASS hämtas från de räkenskapssammandrag för kommuner (RS) som SCB årligen samlar in från landets alla kommuner. Från RS hämtas uppgifter dels på riksnivå för beräkning av riksgenomsnittliga och totala kostnader, dels på kommunnivå som underlag för beräkning av kostnadsskillnader p.g.a. skillnader i behov av stöd och service.

Information om RS finns tillgänglig på SCB:s webbplats,
www.scb.se/OE0107

2.5 Databeredning

Underlag för beräkningarna inom ramen för utjämningsystemen hämtas från register och annan befintlig statistik som redan publicerats. Granskningsarbetet görs av ansvariga för respektive register.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Beräkningarna görs enligt fastställt regelverk, dvs. enligt de lagar och förordningar som beslutats av riksdagen respektive regeringen.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultat från genomförda beräkningar publiceras på SCB:s webbplats, www.scb.se/OE0115. Uppgifter finns även tillgängliga i Statistikdatabasen på SCB:s webbplats.

Tabellsamlingar med utfall och bilagor levereras till landsting och kommuner via e-post. Tabeller från ”utfall”, och i förekommande fall ”reviderat utfall”, når landstingen och kommunerna i form av bilaga till Skatteverkets beslut.

Kommunalekonomisk utjämning

Resultatet av beräkningarna presenteras i tabellsamlingarna

- *Kommunalekonomisk utjämning för kommuner, utjämningsåret 2014,*
- *Kommunalekonomisk utjämning för kommuner, Underlag till beräkning av kostnadsutjämningsåret 2014 och*
- *Kommunalekonomisk utjämning för landsting 2014.*

Utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner

Resultatet av och en stor del av underlaget för beräkningarna presenteras i tabellsamlingen *Utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner 2014*.

Beräkningsresultaten distribueras i elektronisk form till exempelvis Skatteverket.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Kommunalekonomisk utjämning och LSS-utjämning
Registervariant	Kommunalekonomisk utjämning Lt (landsting)
Registerversion	Utjämningsår 2014
Registervariant	Kommunalekonomisk utjämning K (kommuner)
Registerversion	Utjämningsår 2014
Registervariant	LSS-utjämning (kommuner)
Registerversion	Utjämningsår 2014

Fortsatt dokumentation av registrens detaljerade innehåll finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m.

Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata> . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Arkivering förekommer inte.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Bilagor

Bilaga 1 Inkomstutjämning, landsting och kommuner

Inkomstutjämningen baseras på respektive kommuns och landstings skatteunderlag enligt taxeringen året före utjämningsåret, vilket innebär att det är inkomsterna två år före utjämningsåret som ligger till grund för beräkningarna. Vid den preliminära beräkningen i september används den prognos för taxeringsutfallet som Skatteverket publicerar samma månad. I inkomstutjämningen används även befolkningsuppgifter avseende den 1 november året före utjämningsåret. I den preliminära beräkningen används dock befolkningsuppgifter per den 30 juni året före utjämningsåret. För att skatteunderlagen ska motsvara utjämningsårets nivå räknas skatteunderlaget upp med faktorer som beskriver den förväntade utvecklingen året före utjämningsåret och utjämningsåret. Uppräkningsfaktorerna fastställs av regeringen. De länsvisa skattesatser som används baseras på medelskattesatsen i riket (exklusive Gotland) år 2003 med justering för de skatteväxlingar som gjorts under åren 1991 fram till utjämningsåret. – Med kommunalt skatteunderlag avses den beskattningsbara förvärvsinkomsten för fysiska personer.

Det huvudsakliga motivet för att använda länsvisa skattesatser och inte de egna skattesatserna är att kommuner och landsting inte ska kunna påverka storleken på sina bidrag och avgifter genom att höja eller sänka skatten. De länsvisa skattesatserna ändras endast i samband med skatteväxlingar. I län där stora skatteväxlingar har gjorts från landsting till kommun är de länsvisa skattesatserna högre för kommunerna och lägre för landstingen.

Den länsvisa skattesatsen vid beräkning av bidrag för kommuner fastställs utifrån 95 procent ("kompensationsgrad") av medelskattesatsen för kommunerna i landet med länsvisa korrigeringar för de skatteväxlingar som skett, och sker, mellan landsting och kommuner i länet. För landstingens bidrag görs motsvarande beräkning, men där gäller dock en lägre kompensationsgrad på 90 procent. Avgifterna beräknas med hjälp av länsvisa skattesatser beräknade på 85 och 60 procent av medelskattesatsen (med länsvisa korrigeringar för gjorda skatteväxlingar). Vid beräkning av den riksgenomsnittliga skattesatsen för kommuner respektive landsting exkluderas Gotlands kommun.

I exemplet som följer redovisas en beräkning av de länsvisa skattesatserna för landstinget och kommunerna i Stockholms län för år 2014.

A.	Kommuner, riksgenomsnittlig skattesats 2003, %	20,64	
B.	Landsting, riksgenomsnittlig skattesats 2003, %	10,53	
C.	Genomsnittliga skatteväxlingar 1991–2003, hela riket, %	4,16	
D.	Skatteväxlingar 1991–2003, Stockholm län, %	3,58	
E.	Skatteväxlingar 2004–2013, Stockholm län, %	0,00	
	<u>Länsvisa skattesatser för Stockholm län 2014, %, för</u>		
F.	Inkomstutjämningsbidrag, kommunerna	19,03	$A \times 0,95 + (D-C) + E$
G.	Inkomstutjämningsbidrag, landstinget	10,05	$B \times 0,90 - (D-C) - E$
H.	Inkomstutjämningsavgift 85 %, kommunerna	16,96	$A \times 0,85 + (D-C) + E$
I.	Inkomstutjämningsavgift 85 %, landstinget	9,53	$B \times 0,85 - (D-C) - E$
J.	Inkomstutjämningsavgift 60 %, kommunerna	11,80	$A \times 0,60 + (D-C) + E$
K.	Inkomstutjämningsavgift 60 %, landstinget	6,90	$B \times 0,60 - (D-C) - E$

Beräkning av inkomstutjämningsbidrag/avgift:

1. Landsting som erhåller inkomstutjämningsbidrag (Jönköpings)

A.	Skatteunderlag enligt 2013 års taxering, kr (avseende 2012 års inkomster)	59 214 951 000
B.	<u>Uppräkning av skatteunderlag¹</u>	
B1.	Faktor för uppräkning till 2013 års nivå	1,039
B2.	Faktor för uppräkning till 2014 års nivå	1,027
C.	Uppräknat skatteunderlag 2014, kr ($A \times B1 \times B2$)	63 185 491 109
D.	Folkmängd den 1 november 2013	340 751
E.	Uppräknat skatteunderlag, kr/inv (C / D)	185 430
F.	Uppräknad medelskatekraft, hela riket, kr/inv	196 651
G.	Skatekraft, andel av riksmedelvärdet, % ($E \times 100 / F$)	94,3
H.	Procentsats ² för skatteutjämningsunderlag, hela riket	115
I.	Skatteutjämningsunderlag, kronor ($D \times F \times H / 100$)	77 060 378 636
J.	Underlag för inkomstutjämningsbidrag, kr ($I - C$)	13 874 887 527
K.	Länsviss skattesats för bidrag, %	9,94
L.	Inkomstutjämningsbidrag, kr/inv ($J \times K / D / 100$)	4 047
M.	Inkomstutjämningsbidrag, kr ($D \times L$)	1 379 019 297

2. Landsting som betalar inkomstutjämningsavgift (Stockholms)

N.	Skatteunderlag enligt 2013 års taxering, kr (avseende 2012 års inkomster)	462 170 185 300
O.	<u>Uppräkning av skatteunderlag</u>	
O1.	Faktor för uppräkning till 2013 års nivå	1,039
O2.	Faktor för uppräkning till 2014 års nivå	1,027
P.	Uppräknat skatteunderlag 2014, kr (N x O1 x O2)	493 160 082 735
Q.	Folkmängd den 1 november 2013	2 159 252
R.	Uppräknat skatteunderlag, kr/inv (P / Q)	228 394
S.	Uppräknad medelskattkraft, hela riket, kr/inv	196 651
T.	Skattkraft, andel av riksmedelvärdet, % (R x 100 / S)	116,1
U.	Procentsats ¹ för skatteutjämningsunderlag, hela riket	115
V.	Skatteutjämningsunderlag, kronor (Q x S x U / 100)	488 311 924 810
W.	Underlag för inkomstutjämningsavgift, kr (V - P)	-4 848 157 925
X.	Del av underlag som ligger mellan 115-125% av riksmedelvärdet	-4 848 157 925
Y.	Del av underlag som ligger över 125% av riksmedelvärdet	0
Z.	Länsviss skattesats för avgift mellan 115-125%, %	6,90
Å.	Länsviss skattesats för avgift över 125%, %	9,53
Ä.	Inkomstutjämningsavgift, kr/inv ((X x Z + Y x Å) / Q / 100)	-155
Ö.	Inkomstutjämningsavgift, kr (Q x Ä)	-334 684 060

1. Kommun som erhåller inkomstutjämningsbidrag (Botkyrka)

A.	Skatteunderlag enligt 2013 års taxering, kronor (avseende 2012 års inkomster)	13 744 315 000
B.	<u>Uppräkning av skatteunderlag</u>	
B1.	Faktor för uppräkning till 2013 års nivå	1,039
B2.	Faktor för uppräkning till 2014 års nivå	1,027
C.	Uppräknat skatteunderlag 2014, kr (A x B1 x B2)	14 665 912 554
D.	Folkmängd den 1 november 2013	87 357
E.	Uppräknat skatteunderlag, kr/inv (C / D)	167 885
F.	Uppräknad medelskattkraft, hela riket, kr/inv	196 651
G.	Skattkraft, andel av riksmedelvärdet, % (E x 100 / F)	85,4
H.	Procentsats ¹ för skatteutjämningsunderlag, hela riket	115
I.	Skatteutjämningsunderlag, kronor (D x F x H / 100)	19 755 667 618
J.	Underlag för inkomstutjämningsbidrag, kr (I - C)	5 089 755 064

K.	Länsvis skattesats för bidrag, %	19,03
L.	Inkomstutjämningsbidrag, kr/inv ($J \times K / D / 100$)	11 088
M.	Inkomstutjämningsbidrag, kr ($D \times L$)	968 614 416

2. Kommun som betalar inkomstutjämningsavgift (Täby)

N.	Skatteunderlag enligt 2013 års taxering, kronor (avseende 2012 års inkomster)	17 197 065 500
O.	<u>Uppräkning av skatteunderlag</u>	
O1.	Faktor för uppräkning till 2013 års nivå	1,039
O2.	Faktor för uppräkning till 2014 års nivå	1,027
P.	Uppräknat skatteunderlag 2014, kr ($A \times B1 \times B2$)	18 350 180 333
Q.	Folkmängd den 1 november 2013	66 268
R.	Uppräknat skatteunderlag, kr/inv (P / Q)	276 909
S.	Uppräknad medelskattkraft, hela riket, kr/inv	196 651
T.	Skattkraft, andel av riksmedelvärdet, % ($R \times 100 / S$)	140,8
U.	Procentsats ¹ för skatteutjämningsunderlag, hela riket	115
V.	Skatteutjämningsunderlag, kr ($Q \times S \times U / 100$)	14 986 418 738
W.	Underlag för inkomstutjämningsavgift, kr ($V - P$)	-3 363 761 595
X.	Del av underlag som ligger mellan 115-125% av riksmedelvärdet	-1 303 166 847
Y.	Del av underlag som ligger över 125% av riksmedelvärdet	-2 060 594 748
Z.	Länsvis skattesats för avgift mellan 115-125%, %	11,80
Å.	Länsvis skattesats för avgift över 125%, %	16,96
Ä.	Inkomstutjämningsavgift, kr/inv ($(X \times Z + Y \times Å) / Q / 100$)	-7 594
Ö.	Inkomstutjämningsavgift, kr ($Q \times Ä$)	-503 239 192

1) Procentsatsen som anges i Lag (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning, 4 §, ligger till grund för skatteutjämningsunderlaget.

Bilaga 2. Kostnadsutjämning, landsting, beskrivning och räkneexempel

För de verksamheter och kostnader som omfattas av kostnadsutjämningen beräknas för varje landsting en standardkostnad enligt gällande beräkningsmodeller. Standardkostnaderna som uttrycks i enheten kronor per invånare räknas därefter om med hjälp av nettoprisindex (NPI) till utjämningsårets nivå och avrundas till hela kronor.

Utjämningsbidraget/-avgiften för strukturella kostnadsskillnader utgörs av skillnaden mellan landstingets totala standardkostnad, den så kallade strukturkostnaden, och den vägda genomsnittliga strukturkostnaden i riket, vilken baseras på befolkningen den 31 december 2012. Även genomsnittskostnaden är avrundad till hela kronor.

För att underlätta förståelsen av beräkningsmodellerna redovisas beräkningarna för Stockholms läns landsting och Jönköpings läns landsting. De resultat som redovisas i tabellen överensstämmer inte alltid exakt med det resultat som erhålls enligt redovisade formler, vilket beror på avrundningar i exempelsamlingens siffermaterial.

Dataunderlag för beräkningarna inom verksamheter som ej uppdateras årligen finns presenterat i utredningen *Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen* (SOU 2011:39).

Omräkning till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI. Använda NPI för åren 2013 och 2014 visas i tabell 1.

År	NPI (%)	Omräkningsfaktor
2013	-0,1	0,999
2014	1,0	1,010

2. Verksamheter för vilka standardkostnader beräknas

2.1 Hälsa- och sjukvård

Standardkostnaden för hälso- och sjukvård beräknas genom att varje invånare hänförs till en grupp utifrån kön, ålder, civilstånd, sysselsättningsstatus, inkomst och boendetyper. Uppgifterna beräknas på befolkning per den 31 december 2011. Antalet per grupp i respektive landsting multipliceras med en genomsnittskostnad framtagen från Region Skåne. Kostnadsuppgifterna uppdaterades inför utjämningsår 2014 och bygger på värden från år 2008.

Definitioner som används:

Civilstånd:

- Barn + gifta personer
- Tidigare gifta
- Ogifta personer

Sysselsättningsstatus:

- Sysselsatta med kontrolluppgift samt barn under 16 år
- Ej sysselsatta med kontrolluppgift
- Ej sysselsatta utan kontrolluppgift

Inkomst:

- Nollinkomsttagare och barn
- Ej nollinkomsttagare upp till median
- Personer som har över medianinkomst

Medianinkomsten beräknas exklusive nollinkomsttagare och barn.

Boendetyper:

- Småhus
- Övriga boendetyper vilket i allmänhet innebär flerbostadshus

HIV:

Standardkostnad för HIV beräknas schablonmässigt. Antaganden görs om hur många HIV-fall som finns i varje landsting. Dessa antaganden är att i hela befolkningen beräknas det finnas:

- 11 fall per 10 000 invånare i Stockholms läns landsting
- 4 fall per 10 000 invånare i Region Skåne
- 3 fall per 10 000 invånare i landstingen i Västra Götaland, Västernorrland och Västerbotten
- 2 fall per 10 000 invånare i övriga landsting

Sammanställning av hälso- och sjukvård och HIV

Summan av kostnaden för hälso- och sjukvård och HIV utgör den totala kostnaden för landstinget. Den kostnaden multipliceras med en korrigeringsfaktor så att kostnaden överensstämmer med redovisad kostnad. Korrigeringsfaktorn tas fram genom att jämföra den beräknade totalkostnaden för sjukvården i riket och jämföra den med summan av landstingens redovisade nettokostnad för sjukvård år 2012. Därefter multipliceras den korrigerade totalkostnaden med hjälp av nettoprisindex (NPI) året före utjämningsåret samt utjämningsåret för att räkna upp beloppet till utjämningsårets prisnivå.

Den uppräknade kostnaden divideras med det totala antalet invånare i respektive landsting och utgör landstingets standardkostnad.

2.1.2 Glesbygdstillägg

Merkostnader på grund av gles bebyggelsestruktur beräknas för sjukhusvård, primärvård, ambulansverksamhet och sjukresor efter bosättningsmönster och befolkningsunderlag enligt följande. Beräkningarna baseras på fiktiva lokaliseringar utifrån befolkningen årsskiftet 2009/2010¹.

- Ett landsting får tillägg (merkostnad) för sjukhusvård om befolkningsunderlaget för ett sjukhus är mindre än 100 000 invånare.
- Ett landsting får tillägg för primärvård om underlaget för en vårdcentral är under 5 600 personer.
- Ett landsting får tillägg för ambulansverksamhet om underlaget för en ambulansstation är mindre än 10 000 personer.
- Ett landsting får tillägg för övernattningsplatser vid vårdcentraler under förutsättning att avståndet mellan vårdcentralen och närmaste sjukhus överstiger 10 mil.
- För sjukresor till sjukhus beräknas ett vägt medelvärde av besöksfrekvenser grundat på en enkätundersökning som genomfördes av utredningen 2005 års uppföljning av utjämningsystemet.

Landstingets merkostnader jämförs sedan med rikets genomsnittliga merkostnad så att samtliga landsting får ett invånarbaserat avdrag som beräknas så att summan av avdragen motsvarar summan av tilläggen.

Glesbygdstillägget räknas upp till utjämningsårets kostnadsnivå med hjälp av NPI för året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

Standardkostnad beräknas för de landsting vars befolkningsökning mellan den 1 november två år före utjämningsåret och den 1 november året före utjämningsåret överstiger 1,2 procent.

Delmodellen är begränsad så att kompensation endast kan utgå till de landsting som mellan den 1 november sex år före utjämningsåret och den 1 november två år före utjämningsåret haft en genomsnittlig årlig befolkningsökning på mer än 1,2 procent.

¹ Läs mer i utredningen *Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämnningen*, (SOU 2011:39), bilaga 7, Merkostnader på grund av gles bebyggelsestruktur i kommuner och landsting.

Eftersläpningseffekter

De landsting som har haft en årlig genomsnittlig befolkningstillväxt på minst 1,2 procent kompenseras för den eftersläpning av intäkter som förekommer i systemet. För att kunna erhålla tillägg krävs *dels* att landstinget under en fyraårsperiod haft en årlig genomsnittlig befolkningstillväxt på minst 1,2 procent, *dels* att landstinget mellan de två senaste mättidpunkterna haft en befolkningstillväxt på minst 1,2 procent. Som mättidpunkter används landstingets befolkning per den 1 november sex, fem, fyra, tre, två och ett år före utjämningsåret².

Landstinget får kompensation för den befolkningsökning som överstiger gränsvärdet 1,2 procent. Det antal personer som överstiger gränsvärdet adderas till folkmängden per den 1 november två år före utjämningsåret. Sedan gör man en ny beräkning av landstingets utfall från kommunalekonomisk utjämning året före utjämningsåret vilket man ställer mot det faktiska utfallet året före utjämningsåret. Skillnaden mellan dessa båda utfall ligger till grund för tillägget. För att kompensation även ska ske för eftersläpande skatteintäkter görs en ny beräkning av inkomstutjämningen baserad på den ökade folkmängden.

Standardkostnad:

= Årlig genomsnittlig befolkningstillväxt under fyra år > 1,2 %

=> befolkningstillväxt mellan de två senaste mättidpunkterna > 1,2 %

=> Det antal personer av befolkningsökningen som överstiger 1,2 % + antalet personer per den 1 november två år före utjämningsåret

=> Ökad folkmängd * utfall kr/inv. utjämningsåret före – landstingets utfall föregående utjämningsår = tilläggets underlag

=> tilläggets underlag / faktisk folkmängd den 31 december två år före utjämningsåret

Annars;

Standardkostnad = 0.

- Kompensation för eftersläpningseffekter mäts i första fasen som den årliga genomsnittliga ökningen av folkmängden mellan 2008-11-01 och 2012-11-01.
- I andra fasen används landstingets befolkningsförändring mellan 2012-11-01 och 2013-11-01.

² Vid den preliminära beräkningen ersätts den 1 november året före utjämningsåret med den 30 juni året före utjämningsåret. För att erhålla tillägg i den preliminära beräkningen krävs det att folkmängden i landstinget ökat med minst 0,8 procentenheter mellan den 1 november två år före utjämningsåret och den 30 juni året före utjämningsåret.

Standardkostnaden räknas ej upp till 2014 års kostnadsnivå.

2.3 Löner

Från och med utjämningsår 2008 infördes enligt riksdagens beslut en helt ny delmodell, utjämnning av strukturella lönekostnadsskillnader.

För landsting beräknas lönekostnaderna utifrån lönerna i länets privata sektor samt läkarnas faktiska lönenivå. Skillnaderna mellan landstingen anges i form av ett index, baserat på regression. Indextalen ska inte uppdateras årligen utan ligga fast tills vidare. Landsting med ett indextal som är större än 100 får ett bruttotillägg. Tillägget finansieras med ett generellt avdrag för alla landsting motsvarande ett med befolkningen den 31 december 2012 vägt medelvärde för tilläggen. Avdraget för 2014 uppgår till 77,84 kronor per invånare.

Vid beräkning av tillägget för lönekostnadsskillnader beräknas först en s.k. justerad lönekostnad. För landstingen beräknas denna genom att standardkostnaden för hälso- och sjukvård multipliceras med en genomsnittlig lönekostnadsandel för verksamhetsområdet. Den framräknade justerade lönekostnaden multipliceras sedan med landstingets indextal för att erhålla ett tillägg per invånare för respektive berättigat landsting.

Lönekostnadsandelen för hälso- och sjukvård, som inte ska uppdateras årligen, har beräknats till 0,72. Uppräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI för åren 2013–2014.

2.4 Kollektivtrafik

Standardkostnaden för kollektivtrafiken beräknas länsvis med hjälp av variablerna gleshet, arbetspendling och tätortsstruktur. Därefter fördelas 50 procent till kommunerna och 50 procent till landstingen. För Stockholms län gäller dock att 60 procent av den beräknade kollektivtrafikkostnaden tillfaller landstinget.

3. Beräkningsexempel

3.1 Hälso- och sjukvårdsmodellen

För att den beräknade kostnaden för sjukvård ska överensstämma med den faktiska kostnaden för sjukvård jämför man den faktiska kostnaden per invånare i riket med den beräknade kostnaden per invånare i riket. Uppräkningsfaktorn man erhåller multiplicerar man med den beräknade kostnaden i landstingets hälso- och sjukvård.

Beräkningsexempel:		Stockholm	Jönköping
A	Befolkning 2011-12-31	2 091 473	337 896
B	Sjukvårdskostnad	27 766 270 491	4 648 082 334
C	Kostnad för HIV	108 589 278	3 189 738
D	Total kostnad	B+C	27 874 859 769
E	Sjukvårdskostnad per inv. okorrigerad	D/A	13 328
F	Korrigeringsfaktor	1,416	1,416
G	Sjukvårdskostnad per invånare	E*F	18 867
H	Glesbygdstillägg	-147,82	49,72
I	Standardkostnad ej NPI-uppräknad:	G+H	18 719
J	NPI 2013	0,999	0,999
K	NPI 2014	1,010	1,010
Standardkostnad:		I*J*K	18 888
		18 888	19 712

3.2 Befolkningsförändringar

För att erhålla kompensation i delmodellen befolkningsförändringar ska ett landsting uppfylla två villkor:

- Årlig genomsnittlig befolkningsökning mellan 2008-11-01 och 2012-11-01 ska överstiga 1,2 procent.
- Landstingets befolkningsökning mellan 2012-11-01 och 2013-11-01 ska överstiga 1,2 procent. För att erhålla tillägg i den preliminära beräkningen krävs det att folkmängden i landstinget ökat med minst 0,8 procentenheter mellan den 1 november två år före utjämningsåret och den 30 juni året före utjämningsåret.

	Stockholm	Jönköping	
Ingående variabler:			
A1	Folkmängd - 1/11-2008	1 977 874	335 120
A2	Folkmängd - 1/11-2009	2 014 719	335 917
A3	Folkmängd - 1/11-2010	2 050 192	336 844
A4	Folkmängd - 1/11-2011	2 087 902	337 861
A5	Folkmängd - 1/11-2012	2 123 337	338 907
A6	Folkmängd - 1/11-2013	2 159 252	340 751
A7	Folkmängd - 30/6-2013	2 144 862	340 123
Beräkning av eftersläpningseffekter:			
Genomsnittlig årlig procentuell folkmängdsförändring:			
B1	$(A2 - A1) / A1 * 100 * 0,25 + \dots + (A7 - A5) / A5 * 100 * 0,25$	1,79	0,28
B2	Tilläggsgrundande tillväxt, steg 1: Om B1 > 1,2	Ja	Nej

B3	Befolkningsförändring	$(A6/-A5)/A5*100$	1,69	0,54
B4	Ökning över gränsvärde	B3-1,2	0,49	-
B5	Antal personer över gränsvärde		10 435	
B6	Eftersläpningseffekter		104	0
Standardkostnad			104	0

Standardkostnaden räknas ej upp till 2014 års kostnadsnivå.

3.3 Löner

Standardkostnad = ((Index baserat på regression – 100) * (Standardkostnad för hälso- och sjukvård * genomsnittlig lönekostnadsandel/100))- generellt avdrag

Beräkningsexempel:		Stockholm	Jönköping
A	Standardkostnad för Hälso – och sjukvård (ej NPI omräknad)	18 719	19 456
B	Lönekostnadsandel	0,72	0,72
C	Justerad lönekostnad, kr/inv	A*B	13 478
D	Index baserat på regression	102,2	99,6
E	Bruttotillägg	297	0
F	Avgift per invånare	78	78
G	Standardkostnad, kr/inv, ej NPI-uppräknad	E-F	219
H	NPI 2013	0,999	0,999
I	NPI 2014	1,010	1,010
Standardkostnad:		G*H*I	221
			-79

3.4 Kollektivtrafik

Standardkostnaden för län samt landsting och kommunkollektiv i respektive län beräknas enligt följande:

Standardkostnad i länet = (- 1 203,80 + 35,01 * roten ur invånardistansen + 1 291,63 * andel boende i tätort med mer än 11 000 invånare + 7 401,42 * andel utpendlare över kommungräns)

Standardkostnad för landstinget = 0,5 * Standardkostnaden i länet³

³ Undantag för Stockholms län där 60 procent tillfaller landstinget och 40 procent tillfaller kommunkollektivet.

Beräkningsexempel:		Stockholm	Jönköping	
A	Roten ur invånardistansen	7,814	13,780	
B	Andel personer i länet boende i tätorter med minst 11 000 invånare	0,861	0,451	
C	Andel utpendlare över kommungränsen	0	0	
D	Standardkostnad länet	1944	612	
G	Standardkostnad landsting okorrigerad	D/0,5	972	306
H	Justeringsfaktor	1,690	1,690	
I	Standardkostnad, kr/inv, ej NPI-uppräknad	G*H	1 971	517
J	NPI 2013	0,999	0,999	
K	NPI 2014	1,010	1,010	
	Standardkostnad:	I*J*K	1 989	522

Justeringsfaktorn justerar så att det vägda genomsnittet av standardkostnaden överensstämmer med senast kända genomsnittskostnad för kollektivtrafiken.

Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

4. Beräkning av utjämningsbidrag/-avgift

Beräkning för Stockholms läns landsting och Jönköpings läns landsting:

Verksamhet/kostnad		Stockholm	Jönköping	Vägt riks- genomsnitt
A	Hälso- och sjukvård	18 888	19 712	19 887
B	<i>däruav Hälsa- och sjukvård</i>	19 037	19 662	19 887
C	<i>glesbygdstillägg</i>	-149	50	0
D	Befolkningsförändringar	104	0	23
G	Löner	221	-79	0
H	Kollektivtrafik	1 989	522	1 033
I	Strukturkostnad	A+D+G+H	21 202	20 944
J	Vägd genomsnittlig strukturkostnad	20 944	20 944	
	Utjämningsbidrag (+) alt.			
	Utjämningsavgift (-)	I-J	258	-789

Bilaga 3. Kostnadsutjämning, kommuner, beskrivning och räkneexempel

För de verksamheter och kostnadsslag som omfattas av kostnadsutjämningen beräknas för varje kommun en standardkostnad enligt gällande beräkningsmodeller. Standardkostnaderna som uttrycks i enheten kronor per invånare räknas därefter om med hjälp av nettoprisindex (NPI) till utjämningsårets nivå och avrundas till hela kronor⁴.

Utjämningsbidraget/avgiften för strukturella kostnadsskillnader utgörs av skillnaden mellan summan av kommunens standardkostnader, den så kallade strukturkostnaden, och den genomsnittliga strukturkostnaden i riket.

För att underlätta förståelsen av beräkningsmodellerna redovisas beräkningen för två kommuner, Botkyrka och Övertorneå. De resultat som redovisas i tabellerna överensstämmer inte alltid exakt med det resultat som erhålls enligt redovisade formler, vilket beror på avrundningar i exempelsamlingens siffermaterial. Uppgifterna i exemplen avser utjämningsår 2014.

Dataunderlag för beräkningar inom verksamheter som uppdateras årligen finns presenterat i *Kommunalekonomisk utjämning för kommuner, underlag för slutlig beräkning av kostnadsutjämningen, utjämningsåret 2014*.

Dataunderlag för beräkningarna inom verksamheter som ej uppdateras årligen finns presenterat i *Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen* (SOU 2011:39).

Omräkning till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av nettoprisindex (NPI). Utvecklingen för NPI, åren 2003–2014, visas i tabell 1.

Omräkningen sker bland annat eftersom kostnadsdata som används vid beräkning av respektive standardkostnad baseras på kostnadsdata två år före utjämningsåret.

⁴ Standardkostnaden räknas upp till utjämningsårets kostnadsnivå med hjälp av nettoprisindex året före utjämningsåret samt utjämningsåret i de verksamheter och kostnadsslag som baseras på senast tillgängliga räkenskapssammandrag. Detta gäller ej modellen för bebyggelsestruktur. Där räknas standardkostnaden upp med hjälp av nettoprisindex fr.o.m. år 2003 t.o.m. utjämningsåret. Några verksamheter eller kostnadsslag räknas inte upp med hjälp av nettoprisindex. Detta gäller befolkningsförändringar samt barn och ungdomar med utländsk bakgrund.

Tabell 1: Omräkning med hjälp av nettoprisindex (NPI)

År	Utveckling i NPI (%)	Omräkningsfaktor
2003	1,5	1,015
2004	0,1	1,001
2005	0,1	1,001
2006	1,1	1,011
2007	2,7	1,027
2008	2,7	1,027
2009	-0,8	0,992
2010	1,8	1,018
2011	2,0	1,020
2012	1,2	1,012
2013	-0,1	0,999
2014	1,0	1,010

2. Verksamheter för vilka standardkostnader beräknas

Genomsnittliga nettokostnader för 2012, kronor per invånare.

Verksamhet	RS 2012
Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	6 790
-förskola	5 447
-familjedaghem	190
-fritidshem	1 153
Förskoleklass och grundskola	9 125
- <i>förskoleklass</i>	549
- <i>grundskola</i>	8 576
Gymnasieskola	3 858
Individ- och familjeomsorg, IFO	3 626
Äldreomsorg	9 284
Kollektivtrafik	265

Vad gäller kollektivtrafik antas att kommunerna och landstingen solidariskt delar på kostnaderna. Baserat på landstingens och kommunernas sammanlagda nettokostnad för kollektivtrafik beräknas en nettokostnad per invånare. Den summerade nettokostnaden divideras med två för att fördela kostnaderna mellan kommun- och landstingskollektiven.

2.1 Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet

Standardkostnaden för förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet beräknas utifrån kommunens åldersstruktur för åldersgrupperna 1-5 år (förskola) respektive 6-12 år (fritidshem) relaterat till ett index för respektive grupp. Indexet för förskolan avser att fånga upp de kostnadsskillnader som följer av olika vistelsetider i förskolan. Index för fritidshem avser att fånga upp skillnader i behov av fritidshem och pedagogisk omsorg för skolbarn.

Standardkostnad = (andel barn 1–5 år / 100 * kostnad per 1–5 åring + tillägg/avdrag för skillnader i vistelsetid+ andel barn 6–12 år / 100 * kostnad per 6–12 åring + tillägg/avdrag för skillnader i inskrivningsgrad) * justeringsfaktor* NPI_{t-1}*NTP_t

- Andelen barn i de aktuella åldersgrupperna avser befolkningen 2012-12-31. Data uppdateras årligen och hämtas från SCB:s befolkningsstatistik.
- Kostnad per barn i de aktuella åldersgrupperna beräknas utifrån räkenskapssammandraget för kommunerna år 2012.
- Index för förskola bygger på kommungruppens genomsnittliga vistelsetider 2005, enligt 2005 års kommungruppsindelning. Skillnader i vistelsetid reduceras med 50 procent. Uppdateras ej årligen.
- Index för fritidshem bygger på andelen inskrivna 6–12 åringar i fritidshem år 2012 för respektive kommungrupp, enligt 2011 års kommungruppsindelning, i relation till genomsnittet för riket. Uppdateras årligen med statistik från Skolverket.
- Justeringsfaktorn korrigerar den genomsnittliga vägda standardkostnaden i riket så att denna överensstämmer med den vägda genomsnittliga nettokostnaden för förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet enligt räkenskapssammandraget.
- Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

Beräkningsexempel:		Botkyrka	Övertorneå
A	Andel barn:		
	1-5 år	7,23	3,98
	6-12 år	9,10	6,18
B	Kostnad per barn:		
	1-5 år	92 255	92 255
	6-12 år	16 321	16 321
C	Index:		
	Förskola	1,03	0,93

	Fritidshem	1,19	0,81
D	Ålderssättning:	A/100*B	
	Förskola	6 669	3 673
	Fritidshem	1 486	1 009
E	Vägd ålderssättning i riket:		
	Förskola	5 524	5 524
	Fritidshem	1 251	1 251
F	Tillägg/avdrag, okorrigerat:	E*C-E	
	Förskola	152	-362
	Fritidshem	236	-244
G	Genomsnittligt tillägg/avdrag:		
	Förskola	-43,6	-43,6
	Fritidshem	65,8	65,8
H	Tillägg/avdrag, korrigerat:	F-G	
	Förskola	196	-318
	Fritidshem	171	-310
I	Ojusterad standardkostnad:	D+H	
J	Förskola	6 865	3 355
K	Fritidshem	1 656	699
L	Summa ojusterad standardkostnad:	J+K	
M	Justeringsfaktor	1,0022	1,0022
N	Standardkostnad ej NPI-uppräknad:	L*M	
O	NPI 2013	0,999	0,999
P	NPI 2014	1,010	1,010
	Standardkostnad:	N*O*P	
		8 618	4 100

2.2 Förskoleklass och grundskola

Standardkostnaden för grundskolan beräknas utifrån andelen barn i åldrarna 7–15 år, andelen 6-åringar, samt den andel av 7–15-åringarna som är födda utanför Sverige, Norge och Danmark eller där båda föräldrarna är födda utanför dessa länder. Därtill kommer tillägg/avdrag för små skolor och skolskjutsar (SSS), vilket beräknas utifrån elevernas geografiska spridning i kommunen. Slutligen tillkommer en beräknad genomsnittskostnad per elev baserad på antalet barn i förskoleklass (6-åringar) och grundskola (7–15 år).

Standardkostnad = (andel barn 7–15 år * kostnad per 7–15-åring + andel 6-åringar * kostnad per 6-åring + tillägg/avdrag för hemspråk och svenska 2 + tillägg/avdrag för små skolor och skolskjutsar)* NPIt-1*NPIt

- Andelen 6-åringar, 7–15-åringar samt andelen 7–15-åringar som är födda utanför Sverige, Norge och Danmark eller där båda föräldrarna är födda utanför dessa länder avser befolkningen 2012-12-31. Data kommer ifrån SCB:s befolkningsstatistik.
- Kostnad per barn i de aktuella åldersgrupperna beräknas utifrån räkenskapssammandraget för kommunerna år 2012.
- Tillägg/avdrag för hemspråksundervisning beräknas i två steg. Först ges alla kommuner en merkostnad för hemspråksundervisning vilken beräknas genom att andelen 7–15-åringar som är födda utanför Sverige, Norge och Danmark eller där båda föräldrarna är födda utanför dessa länder multipliceras med andelen 7–15-åringar vilket sedan multipliceras med modellersättningen för hemspråksundervisning, 8 040 kr per elev. Tillägget för hemspråksundervisning finansieras med ett avdrag som motsvarar ett med befolkningen 2012-12-31 vägt genomsnitt för tilläggen.
- I utredningen *Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämnningen* (SOU 2011:39) kan man i bilaga 7 närmare läsa om hur merkostnader för små skolor och skolskjutsar (SSS) är framtagna. Tilläggen/avdragen för SSS ska vara kostnadsneutrala i 2009 års kostnadsnivå. För utjämningsåret 2014 uppnås detta genom att det för alla kommuner görs en justering med -279 kronor per invånare, vilket motsvarar ett med folkmängden 2012-12-31 vägt genomsnitt av kommunernas beräknade merkostnader för SSS. Efter gjord justering uppgår det vägda riksgenomsnittet av tilläggen/avdragen till noll kronor per invånare.
- Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

Beräkningsexempel:		Botkyrka	Övertorneå
Andel barn:			
A	6 år	1,39	0,86
B	7-15 år	11,30	8,95
C	7-15 år med utländsk bakgrund	51,65	22,72
Kostnad per elev:			
D	6 år	47 097	47 097
E	7-15 år	89 682	89 682
F	Åldersersättning	$A/100*D+B/100*E$	10 787
			8 429
Små skolor och skolskjutsar (SSS), kr/inv			
G	Kronor per invånare	56	1 392
H	Kostnad per person	279	279
I	Tillägg/avdrag	F-G	-223
			1 114
Hemspråk och svenska 2			
J	Kronor per elev	8 040	8 040
K	Vägt snitt per invånare	149	149

L	Grundberäkning	$B/100 * C/100 * J$	469	163
M	Tillägg/avdrag	L-K	320	14
N	Standardkostnad ej NPI-uppräknad:	F+I+M	10 884	9 557
O	NPI 2013		0,999	0,999
P	NPI 2014		1,010	1,010
Standardkostnad:		$N * O * P$	10 982	9 643

2.3 Gymnasieskola

Standardkostnaden för gymnasieskolan beräknas utifrån andelen ungdomar 16–18 år, bebyggelsestruktur samt elevernas programval de två senaste åren.

Standardkostnad = (andel ungdomar 16–18 år * kostnaden per 16–18-åring + tillägg/avdrag för bebyggelsestruktur + tillägg/avdrag för elevernas programval) * $NPI_{t-1} * NPI_t$

Programvalsfaktorn beräknas för varje kommun i fyra steg:

1. Genom att multiplicera kommunens antal elever/program med budgeterad genomsnittskostnad i riket för respektive program och därefter summera produkterna erhålls en teoretisk totalkostnad för kommunens gymnasieskola. Denna totalkostnad divideras sedan med invånarantalet i kommunen.
2. Genom att summera alla kommuners totalkostnader enligt punkt 1 och därefter dividera med antalet 16–18-åringar i riket erhålls en teoretisk genomsnittskostnad per 16–18-åring i riket.
3. Genom att multiplicera antalet 16–18-åringar i kommunen med den teoretiska genomsnittskostnaden och sedan dividera med antalet invånare i kommunen erhålls ett relationstal för varje kommun.
4. Programvalsfaktorn erhålls genom att minska kommunens totalkostnad med kommunens teoretiska genomsnittskostnad.
5. För att öka modellens stabilitet ska inte förändringar i elevernas programval mellan två år slå igenom fullt ut. Detta görs genom att medelvärdet av de två senaste årens programvalsfaktorer används.

- Data angående gymnasieprogrammets budgeterade genomsnittskostnader hämtas från Skolverkets riksprislista. Uppdateras årligen.
- Kostnad per 16-18-åring beräknas utifrån räkenskapssammandraget för kommunerna år 2012.
- Data över antalet elever hämtas från SCB:s skolstatistik avseende år 2012.
- Tillägg/avdrag för bebyggelsestruktur speglar merkostnader för gymnasieskolor p.g.a. elevernas dagliga resor, behov av boende samt merkostnader för små gymnasieskolor. Modellen är framtagen av

Tillväxtanalys och bygger på befolkningens bosättningsmönster år 2009. Uppdateras inte årligen.

- Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

Beräkningsexempel:		Botkyrka	Övertorneå
Andel barn:			
A	16-18 år	4,05	4,34
Kostnad:			
B	Kronor per invånare	3 897	3 897
C	Kronor per 16 till 18-åring	108 762	108 762
D	Ålderssättning	$A*C/100$	4 406
			4 718
Programvalsfaktor:			
E	Programvalsfaktor t-1	-204,26	-110,47
F	Programvalsfaktor t	-261,78	74,54
G	Genomsnitt per invånare programvalsfaktor t-1	-0,8061	-0,8061
H	Genomsnitt per invånare programvalsfaktor t	0,0000	0,0000
I	Snitt för två år	$(E-G+F-H)/2$	-232,62
			-17,56
Bebyggelsestruktur			
J	Grundvärde	5,05	555,63
K	Vägt snitt per invånare	93,79	93,79
L	Reducerat värde	$I-J$	-88,74
			461,84
M	Standardkostnad ej NPI-uppräknad:	$D+I+L$	4 085
			5 162
N	NPI 2013	0,999	0,999
O	NPI 2014	1,010	1,010
	Standardkostnad:	$M*N*O$	4 122
			5 208

Beräkningsexempel programvalsfaktor:		Botkyrka	Övertorneå
Befolkning 2012-12-31			
A	Antal invånare	86 274	4 772
B	Antal 16-18 år	3495	207
Beräknad kostnad			
C	Beräknad kostnad baserad på programval (elever BA * kostnad BA +...+ elever Övriga * kostnad Övriga)	316 830 258	20 458 412
D	Beräknad snittkostnad, kr/inv	C/A	3672
			4287
E	Snittkostnad per elev	97 115	97 115
F	Beräknad snittkostnad baserad på snitteleven	$E*B/A$	3 934
			4 213

Årets programvalsfaktor	-262	75
--------------------------------	------	----

Underlag för beräkning av årets programvalsfaktor:

Gymnasieprogram	Antal elever i kommun		Budgeterad genomsnitts- kostnad i riket, kr per elev
	Bot-kyrka	Över-torneå	
BA Bygg- och anläggningsprogrammet (BA)	85	8	109 384
BF Barn-och fritidsprogrammet (BF)	67	8	85 753
BP Byggprogrammet (BP)	42	11	109 900
EC Elprogrammet (EC)	61	5	105 300
EE El- och energiprogrammet (EE)	90	12	104 300
EK Ekonomiprogrammet (EK)	280	10	74 500
EN Energiprogrammet (EN)	17	0	108 700
ES Estetiska programmet (ES)	170	10	102 769
FP Fordonsprogrammet (FP)	23	7	136 926
FT Fordons- och transportprogrammet (FT)	54	12	132 119
HA Handels- och administrationsprogrammet (HA)	30	1	83 200
HP Handels- och administrationsprogrammet (HP)	17	4	83 900
HR Hotell- och restaurangprogrammet (HR)	21	2	110 600
HT Hotell- och turismprogrammet (HT)	35	0	91 600
HU Humanistiska programmet (HU)	20	0	74 400
HV Hantverksprogrammet (HV)	95	4	103 599
IM Introduktionsutbildning utan specifik inriktning (IM)	431	18	98 418
IN Industritekniska programmet (IN)	20	0	133 000
IP Industriprogrammet (IP)	8	3	131 400
IV Individuella program (IV)	24	4	98 418
LP Livsmedelsprogrammet (LP)	3	0	112 500
MP Medieprogrammet (MP)	31	4	98 100
NA Naturvetenskapsprogrammet (NA)	358	20	80 100
NB Naturbruksprogrammet (NB, nya gymnasiet)	31	3	169 403
NP Naturbruksprogrammet (NP, gamla gymnasiet)	8	5	177 400
NV Naturvetenskapsprogrammet (NV)	118	4	80 400
OP Omvårdnadsprogrammet (OP)	40	1	87 500
RL Restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL)	27	3	112 400

SA	Samhällsvetenskapsprogrammet (SA, nya gym.)	492	19	75 400
SM	Specialutformade program (SM)	222	1	83 358
SP	Samhällsvetenskapsprogrammet (SP, gamla gym.)	275	17	75 200
TE	Teknikprogrammet (TE)	177	3	88 727
VF	VVS- och fastighetsprogrammet (VF)	59	3	109 600
VO	Vård- och omsorgsprogrammet (VO)	48	3	87 600
	Övriga	44	2	95 938

2.4 Individ- och familjeomsorg

Standardkostnaden för individ- och familjeomsorg bygger på en regressionsanalys där den genomsnittliga nettokostnaden för individ- och familjeomsorg 2007-2009 skattas med hjälp av följande variabler: andelen arbetslösa utan ersättning, andelen lågutbildade personer födda i Sverige i åldern 20-40 år, roten ur tätortsbefolkningen, andelen av befolkningen boende i flerfamiljshus byggda 1965-1975 samt andelen av befolkningen som fått ekonomiskt bistånd under längre tid än sex månader.

Standardkostnad= $(806,38 + 28\,386 * \text{andel arbetslösa utan ersättning} + 19\,391 * \text{andel lågutbildade 20-40 år} + 1,63 * \text{roten ur tätortsbefolkningen i kommunen} + 2\,285 * \text{boende i flerfamiljshus byggda 1965 till 1975} + 87\,497 * \text{andel med ekonomiskt bistånd > sex månader}) * \text{justeringsfaktor} * \text{NPI} - 1 * \text{NPI}$

- Arbetslösa utan ersättning (årsmedeltal), hämtas från Arbetsförmedlingen. Avser år 2012, uppdateras årligen.
- Lågutbildade personer födda i Sverige i åldern 20-40 år hämtas från SCB:s utbildningsstatistik. Uppdateras årligen.
- Som täthetsmått används roten ur tätortsbefolkningen i kommunen. Uppdatering sker vart femte år och avser i dagsläget förhållandena år 2010.
- Antal personer boende i flerfamiljshus byggda åren 1965-1975 bygger på statistik från SCB:s fastighetstaxeringsregister avseende år 2012 och befolkningsstatistiken 2012-12-31. Uppdateras årligen.
- Andel av befolkningen med ekonomiskt bistånd längre än sex månader hämtas från inkomst- och taxeringsstatistiken på SCB och avser befolkningen 2012-12-31. Uppdateras årligen.
- Justeringsfaktorn korrigerar den genomsnittliga vägda standardkostnaden i riket så att denna överensstämmer med den vägda genomsnittliga nettokostnaden för individ- och familjeomsorg enligt räkenskapsammandraget.
- Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

Beräkningsexempel:		Bot- kyrka	Över- torneå
Regression:			
A	Intercept	806	806
B	Andel arbetslösa utan ersättning	28 386	28 386
C	Andel lågutbildade 20-40 år	19 391	19 391
D	Roten ur tätortsbefolkningen 2005	1,63	1,63
E	Boende i flerfamiljshus byggd 1965 o 1975	2 285	2 285
F	Andel med ekonomiskt bistånd längre än sex månader	87 497	87 497
Ingående variabler:			
G	Andel arbetslösa utan ersättning (%)	1,44%	0,63%
H	Andel lågutbildade 20-40 år (%)	4,19%	1,95%
I	Roten ur tätortsbefolkningen 2010	283,67	50,37
J	Andel boende i flerfamiljshus byggda åren 1965 till 1975 (%)	42,11%	2,54%
K	Andel med ekonomiskt bistånd längre än sex månader (%)	1,06%	0,54%
Summa ojusterad standardkostnad:			
L	$A+B*G+C*H+D*I+E*J+F*K$	4 377	1 980
M	Justeringsfaktor	1,0825	1,0825
N	Standardkostnad ej NPI-uppräknad:	$L*M$	4 738
O	NPI 2013	0,999	0,999
P	NPI 2014	1,010	1,010
Standardkostnad:		$N*O*P$	4 781
			2 163

2.5 Barn och ungdomar med utländsk bakgrund

Standardkostnaden är beräknad utifrån variabeln barn och ungdomar i åldern 0–19 år som är födda utom Norden eller EU⁵ eller barn 0–19 år som är födda inom Norden eller EU och har minst en förälder som är född utom Norden eller EU.

I ett första steg har man tittat på de församlingar som har en högre andel barn och ungdomar med utländsk bakgrund jämfört med riksgenomsnittet. Ett kompensationsunderlag per kommun beräknas som andelen barn och ungdomar med utländsk bakgrund i dessa församlingar minus riksgenomsnittet. Församlingar som har en lägre andel barn och ungdomar med utländsk bakgrund än riksgenomsnittet får ingen kompensation.

Detta första steg av beräkningen ligger fast och baserar sig på befolkningen 31/12-2009.

⁵ Med EU avses de länder som var medlemmar i unionen år 2003.

I ett andra steg beräknas kommunens standardkostnad:

Kompensationsunderlaget * 75 * folkmängd 31/12-2009 i de församlingar som är berättigade till ersättning/befolkningen i kommunen 31/12-2012

Standardkostnaden räknas ej upp till 2012 års kostnadsnivå.

Beräkningsexempel:		Bot-kyrka	Över-torneå
Variabler för församlingar med hög andel barn och ungdomar med utländsk bakgrund:			
A	Antal barn och ungdomar med utländsk bakgrund	12 818	0
B	Antal personer totalt	75 507	0
C	Andel barn och ungdomar med utländsk bakgrund	16,98	0,00
Övriga ingående variabler:			
D	Genomsnittlig andel barn och ungdomar med utländsk bakgrund	5,26	5,26
E	Kompensationsunderlag	C-D	11,72
F	Kompensation per invånare	75	75
G	Invånare 31/12 -2012	86 274	4 772
Standardkostnad:		E*F*B/G	769
			0

2.6 Äldreomsorg

Standardkostnaden för äldreomsorg beräknas utifrån antalet gifta respektive ej gifta i åldersgrupperna 65–79, 80–89 samt 90 år och uppåt. Kommunens åldersersättning beräknas genom en summering av antalet invånare i respektive grupp multiplicerad med en fastställd normkostnad för gruppen. Vidare tillkommer tillägg/avdrag för hemtjänst i glesbygd, institutionsboende i glesbygd, språk samt ohälsa.

Standardkostnad = (åldersersättning baserad på civilstånd * justeringsfaktor + tillägg/avdrag för hemtjänst i glesbygd + tillägg/avdrag för institutionsboende i glesbygd + tillägg/avdrag för språk + tillägg/avdrag för ohälsa) * NPIt-1*NPIt

- Justeringsfaktorn för åldersersättningen korrigerar den genomsnittliga vägda standardkostnaden i riket så att denna överensstämmer med den vägda genomsnittliga nettokostnaden för äldreomsorg enligt räkenskapssammandraget 2012.
- Hemtjänst i glesbygd - tillägget syftar till att fånga upp de merkostnader för hemtjänst i glesbygd som beror på personalens ökade resekostnader samt att små hemtjänstenheter i glesbygd genererar vissa merkostnader. Merkostnaden är beräknad av Tillväxtanalys och uppdateras inte årligen.

Tillägget finansieras med ett generellt avdrag motsvarande ett med befolkningen vägt medelvärde för tilläggen.

- **Institutionsboende i glesbygd** – Tillägg utgår till de kommuner som har en glesbygdsfaktor ($\text{Tätortsgrad}^2 * \text{Invånare per km}^2$) som är lägre än 0,8. Tätortsgraden uppdateras vart femte år och avser i dagsläget förhållandena år 2010. Tillägget finansieras med ett generellt avdrag motsvarande ett med befolkningen vägt medelvärde för tilläggen.
- **Språk** – För att kompensera de kommuner med relativt hög andel äldre som är födda utanför Norden för den anpassning av verksamheten som behövs göras främst för att kommunerna ska kunna utföra omsorgen på vårdtagarens eget modersmål används statistik över andel personer 65+ födda utanför Norden. Denna multipliceras med en kostnad per person som motsvarar fem procent av genomsnittskostnaden för 65-åringar. Tillägget finansieras med ett generellt avdrag motsvarande ett med befolkningen vägt medelvärde för tilläggen. Data bygger på SCB:s befolkningsstatistik och uppdateras årligen.
- **Ohälsa** – För att korrigera de kommuner där en relativt hög andel äldre har haft ett fysiskt ansträngande jobb och därmed har behov av mer och tidigare resurser för äldreomsorg än genomsnittet beräknas ett tillägg/avdrag för ohälsa. Justeringen bygger på skillnader i dödlighet mellan kommuner under en femårsperiod. I kommuner där fler avlider under en femårsperiod än förväntat bedöms invånarna vara i behov av äldreomsorg i ett tidigare skede. Tillägget finansieras med ett generellt avdrag motsvarande ett med befolkningen vägt medelvärde för tilläggen. Data bygger på SCB:s befolkningsstatistik och uppdateras årligen.
- **Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå** sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

Beräkningsexempel:		Botkyrka	Övertorneå
Andel äldre:			
A1	Gifta 65-79 år	6,1%	11,4%
A2	Gifta 80-89 år	1,0%	2,3%
A3	Gifta 90- år	0,1%	0,1%
A4	Ej gifta 65-79 år	4,5%	8,7%
A5	Ej gifta 80-89 år	1,3%	4,3%
A6	Ej gifta 90 år	0,3%	1,2%
Kostnader:			
B1	Gifta 65-79 år	6 948	6 948
B2	Gifta 80-89 år	47 954	47 954
B3	Gifta 90- år	129 050	129 050
B4	Ej gifta 65-79 år	27 875	27 875
B5	Ej gifta 80-89 år	124 042	124 042
B6	Ej gifta 90 år	258 227	258 227
Åldersersättning:			

C1	Okorrigerad åldersersättning	$A1*B1+...+A6*B6$	4 660	12 893
C2	Justeringsfaktor normkostnad		1,0976	1,0976
C3	Korrigerad åldersersättning	$C1*C2$	5 115	14 151
Tillägg/avdrag:				
D1	Hemtjänst		-58	461
D2	Institutionsboende i glesbygd		-12	561
D3	Språk		45	-25
D4	Ohälsa		-17	619
E	Standardkostnad ej NPI-uppräknad:	$C3+D1+D2+D3+D4$	5 072	15 767
F1	NPI 2013		0,999	0,999
F2	NPI 2014		1,010	1,010
Standardkostnad:			$E \times I1 \times I2$	5 118 15 909

2.7 Befolkningsförändringar

Standardkostnadsberäkningen är baserad på större befolkningsförändringar under ett antal år.

Modellen för befolkningsförändringar består av flera var för sig fristående delar som kan höja en kommuns standardkostnad:

1. Den första delen ska kompensera kommuner vars befolkning minskat mer än två procent de senaste tio åren.
2. Den andra delen ska kompensera kommuner som har haft en kraftig ökning eller minskning de senaste fem åren av antalet grund- och gymnasieskolelever.
3. Den tredje delen ska kompensera kommuner som har haft en kraftig ökning de senaste fem åren av antalet förskolebarn.
4. Den sista delen ska kompensera kommuner som under den senaste femårsperioden haft en genomsnittlig årlig befolkningsökning på mer än 1,2 procent.

Befolkningsminskning de senaste tio åren

Den första delen ska kompensera kommuner med en kraftig minskning av befolkningen de senaste tio åren (om kommunens befolkning har minskat med mer än 2 procent under den senaste 10-årsperioden):

Standardkostnad = (Procentuell befolkningsminskning - 2,0) * 100

Annars;

Standardkostnad = 0.

Kraftig förändring av antalet 7–18-åringar**Kraftig minskning av antalet 7–18-åringar**

I den andra delens första fas ska kommuner där 7–18-åringarna minskat kraftigt de senaste fem åren kompenseras:

Kommuner vars 7–18-åringar de senaste fem åren minskat med minst 2 procent eller 2 procentenheter mer än minskningen i riket får en ersättning på 12 300 kronor per 7–18-åring utöver det aktuella gränsvärdet. Ersättningen räknas därefter om till kronor per invånare.

Standardkostnad: = Procentuell minskning av 7–18-åringar > aktuellt gränsvärde => antal 7–18-åringar som minskat utöver gränsvärde * 12 300 kr/antalet invånare

Annars;

Standardkostnad = 0.

Kraftig ökning av antalet 7–18-åringar

I den andra delens andra fas ska kommuner där 7–18-åringarna ökat kraftigt de senaste fem åren kompenseras:

Kommuner vars 7–18-åringar de senaste fem åren ökat med minst 2 procent eller 2 procentenheter mer än ökningen i riket får en ersättning på 12 000 kronor per 7–18-åring utöver det aktuella gränsvärdet. Ersättningen räknas därefter om till kronor per invånare.

Standardkostnad: = Procentuell ökning av 7–18-åringar > aktuellt gränsvärde => antal 7–18-åringar som ökat utöver gränsvärde * 12 000 kr/antalet invånare

Annars;

Standardkostnad = 0.

Kraftig ökning av antalet 1–5-åringar

I den tredje delen ska kommuner där 1–5-åringarna ökat kraftigt de senaste fem åren kompenseras:

Kommuner vars 1–5-åringar de senaste fem åren ökat med minst 2 procentenheter mer än ökningen i riket får en ersättning på 12 000 kronor per 1–5-åring utöver det aktuella gränsvärdet. Ersättningen räknas därefter om till kronor per invånare.

Standardkostnad: = Procentuell ökning av 1–5-åringar > aktuellt gränsvärde => antal 1–5-åringar som ökat utöver gränsvärde * 12 000 kr/antalet invånare

Annars;

Standardkostnad = 0.

Eftersläpningseffekter

I den fjärde och sista delen ska kommuner som har haft en årlig genomsnittlig befolkningstillväxt på minst 1,2 procent kompenseras för den eftersläpning av intäkter som förekommer i systemet. För att kunna erhålla tillägg krävs *dels* att kommunen under en fyraårsperiod haft en årlig genomsnittlig befolkningstillväxt på minst 1,2 procent, *dels* att kommunen mellan de två senaste mättidpunkterna haft en befolkningstillväxt på minst 1,2 procent. Som mättidpunkter används kommunens befolkning per den 1 november sex, fem, fyra, tre, två och ett år före utjämningsåret⁶.

Grund för tillägg för eftersläpningseffekter är det antal nya invånare som tillkommit till kommunen utöver det antal nya invånare som krävs för att nå upp till gränsvärdet på 1,2 procent. Det antal personer som överstiger gränsvärdet adderas till folkmängden per den 1 november två år före utjämningsåret. Sedan gör man en ny beräkning av kommunens utfall från det utjämningsystem som gällde året före utjämningsåret vilket man ställer mot det faktiska utfallet året före utjämningsåret. Skillnaden mellan dessa båda utfall ligger till grund för tillägget. För att kompensation även ska ske för eftersläpande skatteintäkter görs en ny beräkning av inkomstutjämnningen baserad på den ökade folkmängden.

Standardkostnad: = Årlig genomsnittlig befolkningstillväxt > 1,2 % => befolkningstillväxt mellan de två senaste mättidpunkterna > 1,2 % => Det antal personer av befolkningsökningen som överstiger 1,2% + antalet personer per den 1 november två år före utjämningsåret => Ökad folkmängd * utfall kr/inv. utjämningsåret före – kommunens utfall föregående utjämningsår = tilläggets underlag => tilläggets underlag / faktisk folkmängd den 31 december två år före utjämningsåret

Annars;

Standardkostnad = 0.

- Befolkningsminskning mäts som förändringen i antalet invånare mellan

⁶ Vid den preliminära beräkningen ersätts den 1 november året före utjämningsåret med den 30 juni året före utjämningsåret. För att erhålla tillägg i den preliminära beräkningen krävs det att folkmängden i kommunen ökat med minst 0,8 procentenheter mellan den 1 november två år före utjämningsåret och den 30 juni året före utjämningsåret.

2002-12-31 och 2012-12-31 i relation till antalet invånare 2002-12-31.

- Befolkningsminskningen i åldersgruppen 7–18 år mäts som förändringen i antalet invånare i åldern 7–18 år mellan 2007-12-31 och 2012-12-31 i relation till antalet invånare i åldern 7–18 år 2007-12-31.
- Befolkningsökningen i åldersgruppen 7–18 år mäts som förändringen i antalet invånare i åldern 7–18 år mellan 2007-12-31 och 2012-12-31 i relation till antalet invånare i åldern 7–18 år 2007-12-31.
- Kompensation för eftersläpningseffekter mäts i första fasen som den årliga genomsnittliga ökningen av folkmängden mellan 2008-11-01 och 2012-11-01. I andra fasen används vid den slutliga beräkningen kommunens befolkningsförändring mellan 2012-11-01 och 2013-11-01⁷.
- Standardkostnaden räknas ej upp till 2014 års kostnadsnivå.

Beräkningsexempel för Botkyrka och Övertorneå:

	Botkyrka	Övertorneå	
Ingående variabler:			
A1	Folkmängd - 31/12-2002	75 216	5 391
A2	Folkmängd - 31/12-2012	86 274	4 772
A3	Antal 7-18 år - 31/12-2007	13 036	771
A4	Antal 7-18 år - 31/12-2012	13 241	634
A5	Antal 1-5 år - 31/12-2007	5 584	190
A6	Antal 1-5 år - 31/12-2012	6 237	190
A7	Folkmängd - 1/11-2008	79 928	4 989
A8	Folkmängd - 1/11-2009	80 882	4 940
A9	Folkmängd - 1/11-2010	82 358	4 823
A10	Folkmängd - 1/11-2011	84 357	4 815
A11	Folkmängd - 1/11-2012	86 062	4 775
A12	Folkmängd - 1/11-2013	87 357	4 720
A13	Folkmängd - 30/6-2013	86 990	4 740

Del 1 – befolkningsminskning senaste tio åren:

		Botkyrka	Övertorneå	
Befolkningsminskning senaste tio åren:				
B1	Befolkningsförändring	$(A2-A1)/A1*100$	14,70	-11,48
B2	Tilläggsgrundande minskning:		Nej	Ja
B3	Kompensering, kr/inv	$-(B1+2)*100$	0	948

⁷ Vid den preliminära beräkningen är datumet 2012-06-30, annars 2012-11-01.

Del 2 - Kraftig ökning eller minskning de senaste fem åren av antalet 7-18-åringar:

		Botkyrka	Övertorneå
Kraftig ökning eller minskning de senaste fem åren av antalet 7-18-åringar:			
C1	Befolkningsförändring	$(A4-A3)/A3*100$	1,57 -17,77
C2	Gränsvärde minskning		8,28 8,28
C3	Gränsvärde ökning		2,00 2,00
C4	Tilläggsgrundande minskning:	Nej	Ja
C5	Antal personer över gränsvärde	$-(A4-A5)-A4*C2/100$	- 73
C6	Kompensering minskning, kr/inv	$C5*12\ 300/A2$	0 189
C7	Tilläggsgrundande ökning:	Nej	Nej
C8	Antal personer över gränsvärde	$(A4-A5)-A4*C3/100$	- -
C9	Kompensering ökning, kr/inv	$C8*12\ 000/A2$	0 0
C10	Kompensering totalt, kr/inv	$C6+C9$	0 189

Del 3 - Kraftig ökning de senaste fem åren av antalet 1-5-åringar:

		Botkyrka	Övertorneå
Kraftig ökning de senaste fem åren av antalet 1-5-åringar:			
D1	Befolkningsförändring	$(A6-A5)/A5*100$	11,69 0,00
D2	Gränsvärde		12,68 12,68
D3	Tilläggsgrundande minskning:	Nej	Nej
D4	Kompensering, kr/inv	$-(D1+2)*12\ 000$	0 0

Del 4 – Eftersläpningseffekter

		Botkyrka	Övertorneå
Genomsnittlig årlig befolkningsökning på mer än 1,2 procent de senaste 5 åren:			
Genomsnittlig årlig procentuell folkmängdsförändring:			
E1	$(A8-A7)/A7*100*0,25 + \dots + (A12-A11)/A11*100*0,25$	1,87	-1,09
E2	Tilläggsgrundande tillväxt, steg 1:	Om E1 > 1,2	Ja Nej
E3	Befolkningsförändring	$(A12-A11)/A11*100$	1,50 -1,15
E4	Tilläggsgrundande tillväxt, steg 2:	Om E3 > 1,2	Ja Nej
E5	Kompensering, kr/inv	139	0

Standardkostnad

Botkyrka Övertorneå

B3	Befolkningsminskning de senaste tio åren	0	948
C6	Kraftig minskning de senaste fem åren av antalet 7-18-åringar	0	189
C9	Kraftig ökning de senaste fem åren av antalet 7-18-åringar	0	0
D4	Kraftig ökning de senaste fem åren av antalet 1-5-åringar	0	0
E5	Eftersläpningseffekter	139	0
Standardkostnad		B3+C6+C9+D4+E5	139 1 137

2.8 Bebyggelsestruktur

Standardkostnaden för bebyggelsestruktur beräknas utifrån fem komponenter; byggkostnader, uppvärmning, administration, gator och vägar samt räddningstjänst.

- Uppvärmning respektive gator och vägar bygger på kostnadsutjämnings utfall i respektive delmodell i den kostnadsutjämnings som gällde till och med bidragsåret 2004. Uppdateras ej årligen.
- Byggkostnader baseras på regionala skillnader i lönekostnader för byggnadsarbetare samt skillnader i klimat. Gäller från utjämningsår 2008 och uppdateras inte årligen.
- För administration beräknas kommunernas merkostnad med variablerna invånardistans och folkmängd. Uppdateras ej årligen.
- För räddningstjänst beräknas kommunernas merkostnad med variablerna invånardistans och lokalt befolkningsunderlag. Uppdateras ej årligen.
- Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

Beräkningsexempel:		Botkyrka	Övertorneå
Ingående fasta variabler			
A	Byggkostnader	105	45
B	Uppvärmning	0	123
C	Administration	0	1 300
D	Gator och vägar	45	145
E	Räddningstjänst	0	500
F	Standardkostnad ej NPI-uppräknad: A+B+C+D+E	150	2 113
G	Produkten av NPI 2003-2014	1,141	1,141
Standardkostnad:		F * G	171 2 410

2.9 Löner

Standardkostnaden för löner beräknas utifrån ett löneindex, baserat på en regression. Indextalen uppdateras inte årligen utan ligga fast tills vidare. Kommuner med ett indextal som är större än 100 får ett bruttotillägg.

Vid beräkning av tillägget beräknas först en s.k. justerad lönekostnad. För kommunerna beräknas denna genom att standardkostnaderna för de fem största verksamhetsområdena multipliceras med en genomsnittlig lönekostnadsandel för respektive verksamhetsområde. Den framräknade justerade lönekostnaden multipliceras sedan med kommunens indextal för att erhålla ett tillägg per invånare för respektive berättigad kommun. Tillägget finansieras med ett generellt avdrag för alla kommuner motsvarande ett med befolkningen den 31 december 2012 vägt medelvärde för tilläggen.

Löneindexet baseras på tre delar:

1. Genomsnittliga taxeringsvärden⁸ för småhus i kommunen (permanentboende, begränsat till 400 000 kronor nedåt och 3 miljoner kronor uppåt)
 2. Andel av befolkningen (16 år eller äldre) som inte arbetar i primärkommunal sektor eller i landstinget.
 3. Genomsnittliga priset för en bostadsrätt i länet (ej kvadratmeterpris)
- Lönekostnadsandelarna baserar sig på räkenskapssammandraget för kommuner år 2009, dessa uppdateras inte årligen.
 - Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

Beräkningsexempel:		Botkyrka	Övertorneå
Lönekostnadsandel			
A1	Barnomsorg	0,81	0,81
A2	Grundskola	0,75	0,75
A3	Gymnasieskola	0,68	0,68
A4	Äldreomsorg	0,81	0,81
A5	IFO	0,55	0,55
Standardkostnad (ej NPI-uppräknad)			
B1	Barnomsorg	8 541	4 063
B2	Grundskola	10 884	9 557
B3	Gymnasieskola	4 085	5 162
B4	Äldreomsorg	5 072	15 767
B5	IFO	4 738	2 144
Beräkningar			
C	Justerad lönekostnad	$A1 * B1 + \dots + A6 * B6$	24 574 27 920

⁸ Byggnadsvärde + marknadsvärde

D	Löneindex		102,8	96,8
E	Bruttotillägg	Om D>100: (D-100)*C/100, annars 0	688	0
F	Avgift per invånare		347	347
G	Standardkostnad ej NPI-uppr.	E-F	341	-347
H	NPI 2013		0,999	0,999
I	NPI 2014		1,010	1,010
	Standardkostnad:	G * H * I	344	-350

2.10 Kollektivtrafik

Standardkostnaden för kollektivtrafiken beräknas länsvis med hjälp av variablerna gleshet, arbetspendling och tätortsstruktur. Därefter fördelas 50 procent till kommunerna och 50 procent till landstingen förutom för kommunkollektivet i Stockholms län som endast erhåller 40 procent av länets beräknade kollektivtrafikkostnad. Inom respektive län sker fördelningen mellan kommunerna antingen efter kommunernas andel av de totala kollektivtrafikkostnaderna i länet 2009 eller med lika stora belopp per invånare 31/12 2009.

En fördelning efter kostnader gäller för Kronobergs län, Blekinge län, Värmlands län, Västmanlands län, Dalarnas län, Västernorrlands län, Västerbottens län och Norrbottens län.

En fördelning med lika stora belopp per invånare gäller för Stockholms län, Uppsala län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kalmar län, Skåne län, Hallands län, Västra Götalands län, Örebro län och Gävleborgs län.

För kommunerna i Södermanlands län och Jämtlands län fattar regeringen särskilda beslut om varje kommuns andel av de totala kostnaderna i länet.

Standardkostnaden för län samt landsting och kommunkollektiv i respektive län beräknas enligt följande:

$$\text{Standardkostnad i länet} = (-1\,203,80 + 35,01 * \text{roten ur invånardistansen} + 1\,291,63 * \text{andel i länet boende i tätort med mer än 11\,000 invånare} + 7\,401,42 * \text{andel utpendlare över kommungräns})$$

Standardkostnad för *landstinget* = Standardkostnaden i länet/2

Standardkostnad för *kommunkollektivet* = Standardkostnaden i länet/2

Standardkostnad för kommun där fördelningen görs efter *kostnader*

= Andel av länets kollektivtrafikkostnad * Standardkostnad för
kommunkollektivet / kommunens befolkning * justeringsfaktor

Standardkostnad för kommun där fördelningen görs efter *invånare*

= Andel av länets befolkning * Standardkostnad för kommunkollektivet /
kommunens befolkning * justeringsfaktor

	Stockholms län	Norrbottnens län
Exempel - beräkning av modellkostnad:		
Regression:		
A Intercept	-1 203,80	-1 203,80
B Roten ur invånardistansen	35,01	35,01
C Andel personer i länet boende i tätorter med minst 11 000 inv.	1 291,63	1 291,63
D Andel utpendlare över kommungränsen	7 401,42	7 401,42
Ingående variabler:		
E Roten ur invånardistansen	7,81	25,98
F Andel personer i länet boende i tätorter med minst 11 000 inv.	0,86	0,43
G Andel utpendlare över kommungränsen	0,24	0,07
Standardkostnad länet	A+B*E+C*F +D*G	1 944
		773

Ovanstående inledande del av beräkningarna förnyas inte årligen utan resultaten från en tidigare beräkning av respektive kommuns standardkostnad ligger tills vidare fast.

Beräkningsexempel:	Botkyrka	Övertorneå
A Modellkostnad, kr/inv	1 944	773
B Andel av länets kostnad	-	1,2%
C Folkmängd län 2009-12-31	2 019 182	249 019
D Folkmängd kommun 2009-12-31	81 195	4 920
E Summa ojusterad standardkostnad: $0,5*A*B*C/D$	778	230
F Justeringsfaktor	1,689	1,689
G Standardkostnad ej NPI-uppräknad: $E*F$	1 314	388
H NPI 2013	0,999	0,999

I	NPI 2014	1,010	1,010
	Standardkostnad:	N*O*P	1 326 391

Justeringsfaktorn justerar så att det vägda genomsnittet av standardkostnaden överensstämmer med senast kända genomsnittskostnad för kollektivtrafiken.

Omräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

3. Beräkning av utjämningsbidrag/-avgift

Utfallsberäkning för Botkyrka och Övertorneå utjämningsåret 2014, standardkostnad m.m. i kronor per invånare:

Verksamhet/kostnad	Botkyrka	Över- torneå	Vägt riks- genomsnitt
Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	8618	4100	6 851
Förskoleklass och grundskola	10982	9643	9 207
Gymnasieskola	4122	5208	3 893
Individ- och familjeomsorg	4781	2163	3 659
Barn och ungdomar med utländsk bakgrund	769	0	116
Äldreomsorg	5118	15909	9 367
Befolkningsförändringar	139	1137	134
Bebyggelsestruktur	171	2410	217
Löner	344	-350	0
Kollektivtrafik	1326	391	906
Strukturkostnad	36 370	40 611	34 365
Vägd genomsnittlig strukturkostnad	34 365	34 365	
Utjämningsbidrag/-avgift i kostnadsutjämnigen (C - D)	2 005	6 246	

Bilaga 4. Struktur- och införandebidrag, landsting och kommuner

Den kommunalekonomiska utjämningen syftar till att utjämna för sådana strukturella skillnader som påverkar de ekonomiska förutsättningarna för kommunerna och landstingen att bedriva sin verksamhet. För att minska effekterna för enskilda kommuner och landsting vid förändringar av systemet för kommunalekonomisk utjämning finns särskilda bidrag i form av struktur- och införandebidrag. Kommuner och landsting som vid ett införande av det nya utjämningssystemet 2014 får en bidragsminskning alternativt avgiftshöjning har rätt till ett årligt införandebidrag för den del av bidragsminskningen som överstiger 250 kronor per invånare. Införandebidragen trappas av stegvis med 250 kronor per invånare och år.

Kommuner och landsting kan få strukturbidrag. Bidragen beräknades inför utjämningsår 2014 i kronor per invånare och ska utgå årligen och tills vidare. Nivån på utgående bidrag, i kronor, bestäms m.a.o. av befolkningsutvecklingen i berörda kommuner och landsting.

Kommunernas strukturbidrag utgörs av:

- Tidigare bidrag för ”svagt befolkningsunderlag”
- Tidigare bidrag för ”näringslivs- och sysselsättningsfrämjande åtgärder” eller ”större bidragsminskning”
- Särskild kompensation – till de kommuner som får lägre intäkter till följd av förändringarna i inkomstutjämningen

Landstingens strukturbidrag utgörs av:

- Tidigare bidrag för ”små landsting”
- Tidigare bidrag för ”Större bidragsminskning”
- Särskild kompensation – till landsting som får lägre intäkter till följd av förändringarna i inkomstutjämningen

Nedan redovisas hur införandebidragen beräknats för ett landsting respektive en kommun.

Införandebidrag, exemplet Västerbotten

1. Beräkningsunderlag

A.	Ordinarie utfall, utjämningsår 2013	4 418
B.	Utfall enligt ny modell 2013 ¹	2 892
C.	Bidragsminskning, kr/inv	-1 526
D.	<u>Gränsvärde, kr/inv</u>	250
E.	<u>Riksgenomsnittliga införandebidrag 2014–2019, kr/inv</u>	
E1.	- år 2014	95
E2.	- år 2015	49
E3.	- år 2016	24
E4.	- år 2017	15

E5. - år 2018	8
E6. - år 2019	1

2. Införandebidrag 2014–2020, kr/inv²

F. Införandebidrag 2014 (C - D + E1)	1 370
G. Införandebidrag 2015 (C - 2 * D + E2)	1 074
H. Införandebidrag 2016 (C - 3 * D + E3)	800
I. Införandebidrag 2017 (C - 4 * D + E4)	540
J. Införandebidrag 2018 (C - 5 * D + E5)	283
K. Införandebidrag 2019 (C - 6 * D + E6)	26

Införandebidrag, exemplet Lund

1. Beräkningsunderlag

A. Ordinarie utfall, utjämningsår 2013	1 469
B. Utfall enligt ny modell 2013 ¹	282
C. Bidragsminskning, kr/inv (A-B)	1 187
D. <u>Gränsvärde, kr/inv</u>	250
E. <u>Riksgenomsnittliga införandebidrag 2014–2017, kr/inv</u>	
E1. - år 2014	252
E2. - år 2015	80
E3. - år 2016	17
E4. - år 2017	5

2. Införandebidrag 2014–2017, kr/inv²

F. Införandebidrag 2014 (C - D + E1)	1 189
G. Införandebidrag 2015 (C - 2 * D + E2)	767
H. Införandebidrag 2016 (C - 3 * D + E3)	455
I. Införandebidrag 2017 (C - 4 * D + E4)	192

1) Utfallet 2013 enligt ny modell beräknas exkl. införandebidrag samt den särskilda kompensationen till följd av förändringar i inkomstutjämnningen.

2) Införandebidrag utgår endast om intäktsminskningen överstiger 250 kr per invånare och år.

Bilaga 5. Regleringsbidrag/-avgift, landsting och kommuner

Nettot av inkomstutjämningsbidrag, kostnadsutjämningsbidrag, strukturbidrag och införandebidrag jämförs med de av riksdagen beviljade anslagen för kommuner respektive landsting för aktuellt utjämningsår. Om bidragsinkomsterna för kommunerna eller landstingen överstiger anslaget för delsektorn ska en regleringsavgift erläggas. Om bidragsinkomsterna för kommunerna eller landstingen uppgår till ett belopp som är mindre än anslaget till delsektorn utgår ett regleringsbidrag. Bidraget eller avgiften beräknas för kommuner och landsting på totalnivå och var för sig som ett enhetligt belopp i kronor per invånare för respektive delsektor.

I sammanställningen nedan redovisas beräkningarna av regleringsbidrag och – avgift för landstingen och kommunerna vid 2014 års utjämningsår.

		Landsting	Kommuner
A.	Anslag, kr	25 897 179 000	64 231 239 000
	Inkomstutjämningsbidrag, kr	27 100 853 200	61 547 743 589
	Inkomstutjämningsavgifter, kr	-334 684 060	-3 873 882 153
	Kostnadsutjämningsbidrag, kr	2 018 202 782	6 057 550 699
	Kostnadsutjämningsavgifter, kr	-2 021 736 203	-6 071 072 767
	Strukturbidrag, kr	638 002 414	1 907 741 065
	Införandebidrag, kr	910 719 825	2 428 073 429
B.	Summa, kr	28 311 357 958	61 996 153 862
C.	Differens, kr (A - B)	-2 414 178 958	2 235 085 138
D.	Folkmängd året före utjämningsåret	9 633 589	9 633 589
F.	Regleringspost, kr per inv (C / D)	-250,60	232,01
Summering, belopp i kronor			
	Utjämningsbidrag	29 119 055 982	67 605 294 288
	Utjämningsavgifter	-2 356 420 263	-9 944 954 920
	Strukturbidrag	638 002 414	1 907 741 065
	Införandebidrag	910 719 825	2 428 073 429
	Regleringsbidrag (+) / -avgift (-)	-2 414 178 958	2 235 085 138
	Totalt	25 897 179 000	64 231 239 000

Bilaga 6. Utjämnning av LSS-kostnader mellan kommuner, beskrivning och räkneexempel

I exemplet som följer redovisas beräkningarna steg för steg för en bidragskommun, Falun, och en avgiftskommun, Gävle.

1. Grundläggande standardkostnad för LSS-insatser m.m.

För varje kommun beräknas en grundläggande standardkostnad. Denna kostnad baseras på antalet LSS- insatser enligt Socialstyrelsens statistik, antalet beslut om personlig assistans enligt Försäkringskassans statistik, riksgenomsnittliga kostnader enligt räkenskapssammandraget (RS) samt kommunens ersättning till Försäkringskassan. Beräkningen görs genom att antalet insatser för respektive kommun multipliceras med en beräknad riksgenomsnittlig kostnad för respektive typ av insats. Produkterna summeras och till den erhållna summan adderas kommunens ersättning till Försäkringskassan för de 20 första timmarna.

Antalsuppgifterna som erhållits från Socialstyrelsen respektive Försäkringskassan har mättdpunkt i oktober 2012. Uppgiften om kommunens ersättning till Försäkringskassan har hämtats från det kommunala räkenskapssammandraget (RS) för år 2012.

Beräkningsexempel för grundläggande standardkostnad:

Typ av insats	Riksgenom- snittlig kostnad, kr	Falun		Gävle	
		Antal insatser	Belopp, tkr	Antal insatser	Belopp, tkr
Personlig assistans enligt LSS	313 887	18	5 650	45	14 125
Ledsagarservice	61 165	58	3 548	22	1 346
Kontaktperson	24 466	214	5 236	316	7 731
Avlösarservice	61 165	14	856	36	2 202
Korttidsvistelse	244 662	43	10 520	87	21 286
Korttidstillsyn	134 564	20	2 691	41	5 517
Barn boende i familjehem	359 901	0	0	0	0
Barn i bostad m särskild service	999 724	8	7 998	0	0
Vuxna i bostad m särsk service	799 779	145	115 968	234	187 148
Daglig verksamhet	190 619	192	36 599	341	65 004
Personlig assistans enligt LASS	156 943	114	17 892	157	24 640
Ersättning till Försäkringskassan			32 669		45 996
Grundläggande standardkostnad, tkr			239 626		374 995

2. Kostnadsskillnader p.g.a. skillnader i behov av stöd

Kostnadsskillnader på grund av skillnader i behov av stöd beräknas med hjälp av ett personalkostnadsindex. Indexet mäter behovet av stöd hos de personer som erhåller insatser enligt LSS. Beräkningen av indextalet baseras på uppgifter från RS. Det beräknade indexet motsvarar 70 procent av skillnaden mellan kommunens beräknade personalkostnader och de personalkostnader som ingår i den grundläggande standardkostnaden. Skälet till att kompensation endast sker för 70 procent av skillnaden är att minska risken för att kompensation utgår för skillnader i effektivitet och politiska ambitioner.

Beräkning av personalkostnader:

		Falun	Gävle
<i>Underlag från RS:</i>			
A. Externa löner (kol C)		134 366	236 276
B. Entreprenader och köp av verks (kol F)		38 567	48 305
C. Interna köp o övr interna kostnader (kol L)		30 558	251 454
D. Internt fördelade kostnader, kommunnyckel		0	0
E. Internt fördelade kostnader, SCB-nyckel		4 887	7 109
F. Interna intäkter (kol R)		10 312	254 176
G. Ersättning från Försäkringskassan [354]		52 508	106 874
H. Ersättning till Försäkringskassan [4538]		32 669	45 993
J. Försäljn av verksamhet till andra kommuner		499	1 005
<i>Beräkning:</i>			
Lönekostnader inkl 38,46 % PO-påslag	A x 1,3846	186 043	327 148
Tillkommer 85 % av köp av verks, övr interna kostnader, internt fördelade kostnader	0,85 x (B+C+D+E)	62 910	260 838
Avgår 85 % av ersättning från Fk, försäljn till andra kommuner, interna intäkter	-0,85 x (F+G+J)	-53 821	-307 747
Tillkommer beräknad personalkostnad för köpt verksamhet av personlig assistans	0,85 x 0,2 x ((H/0,2)-G)	18 842	20 925
Beräknade personalkostnader 2012		213 975	301 164
Beräkning av personalkostnadsindex			
A. Beräknade personalkostnader		213 975	301 164
B. Grundläggande standardkostnad		239 628	374 998
C. - varav personalkostnader, 85 %	0,85 x B	203 684	318 749
D. Överskjutande personalkostnader	A - C	10 290	-17 584
E. Överskjutande personalkostnader, 70 %	0,7 x D	7 203	-12 309
F. Personalkostnadsindex 2012	(B+E)/B	1,030	0,967

Slutlig beräkning för att fastställa utjämningsbidrag/avgift

I det avslutande steget räknas standardkostnaden om till utjämningsårets beräknade prisnivå med hjälp av den av regeringen prognostiserade förändringen av nettoprisindex (NPI). En slutlig standardkostnad i kronor per invånare beräknas dels för varje kommun, dels för hela riket. Om standardkostnaden för en kommun är högre än rikets utgår bidrag. En standardkostnad som är lägre än rikets resulterar i en avgift.

Beräkningsexempel för utjämningsbidrag/avgift:

	Falun	Gävle
Folkmängd	56 772	97 094
Grundläggande standardkostnad, tkr	239 628	374 998
Personalkostnadsindex (PK-IX)	1,030	0,967
Standardkostnad inklusive PK-IX, korrigerad och omräknad till t-års beräknade nivå		
- tkr	245 212	360 259
- kronor per invånare	4 319	3 710
Standardkostnad, riksmedelvärde, kr per inv	4 069	4 069
Beräknat belopp för utjämningsbidrag(+)/ utjämningsavgift(-), kr per inv	250	-359
Utjämningsbidrag		
Bidragsgrundande belopp, kr per inv	250	-
Utjämningsbidrag, tkr	14 181	-
Utjämningsavgift		
Avgiftsgrundande belopp, kr per inv	-	359
Utjämningsavgift, tkr	-	34 859